

Letna konferenca Društva madžarskih arhivistov – *Magyar Levéltárosok Egyesületének vándorgyűlése* yőr, od 11. do 13. julija 2016

Letošnja konferenca Društva madžarskih arhivistov se je odvijala med 11. in 13. 7. 2016 na Univerzi Štefana Széchenyija v mestu Győr (*Széchenyi István Egyetem*). Potekala je v znamenju 60. obletnice madžarske revolucije proti sovjetskemu režimu, ki je izbruhnila 23. 10. 1956 in bila krvavo zatrta 4. 11. 1956.

Najprej je bil na dnevnem redu nagovor predsednika društva Árpáda Tye-kvicske, nato župana mesta Győr, čemur je sledila slavnostna podelitev nagrad in priznanj Kláre Dóka, ki jo lahko primerjamo z našimi Aškerčevimi priznanji in nagradami.

Na plenarnem zasedanju, ki je že tradicionalno na vrsti takoj po uradnem odprtju konference, je sedem arhivistov, zgodovinarjev in univerzitetnih predavateljev predstavilo svoje rezultate raziskovanj o revoluciji. Naslovi predavanj so bili naslednji: *Obok revolucije, Spremembe v sovjetski politični smeri v dnevih revolucije, Madžarska cerkev in sovjetska cerkvena politika v času revolucije 1956, Kaj je želelo madžarsko podeželje leta 1956?, Győr kot drugo glavno mesto revolucije, Človeške izgube v jeseni 1956. Legenda in resničnost, Neprijetnost in barvitost kazenskih postopkov po revoluciji*. Po predavanjih je sledila še okrogla miza, na kateri so prišli predvsem do ugotovitve, da kljub množici literature, ki obravnava to problematiko, vsi arhivski viri še vedno niso raziskani in da so ravnarji arhivisti tisti, ki lahko raziskovalcem pomagajo pri nadaljnjih raziskovanjih. Večina se jih je strinjala tudi z dognanjem, da je bilo zanimanje za revolucijo veliko večje pred desetimi leti, ko so se spominjali 50. obletnice teh dogodkov, in da je trenutno zanimanje zanjo na najnižji možni ravni. Izpostavljeno je bilo še vprašanje o revolucionarnih in protirevolucionarnih. Mnenja o njihovem položaju pred, med in po revoluciji ter o več kot dvesto tisočih ubežnikih, ki so po zatrtju revolucije zapustili Madžarsko, so v različnih krogih na Madžarskem zelo deljena.

Drugi dan dopoldne smo lahko udeleženci konference prisostvovali referatom in okroglim mizam na petih različnih sekcijah:

- na mednarodni sekciji so predstavniki tujih arhivov predstavili novosti v arhivih posameznih držav;
- na sekciji za posredovanje virov so predstavili arhivske vire o revoluciji '56, raziskovanja v teh fondih ter rezultate raziskovanj (teme referatov: *Arhivski viri iz druge polovice 20. stoletja, odprtje arhivov in izkušnje v Madžarskem nacionalnem arhivu županije Fejér s posebnim poudarkom na raziskovanju virov ob obletnicah, Politehnika 1956–2016: viri iz perspektive 60 let, Viri, raziskovalci in objave Madžarskega Radia o revoluciji '56, Raziskovanja ob obletnicah v Arhivu Vojvodine*);
- na sekciji za informatiko so predstavili postopke o prevzemu e-gradiva v arhive (teme referatov: *Osnutek zakona o prevzemu elektronskih javnih listin v arhiv, Projekt e-ARK. Usklajevanje elektronskega arhiviranja med članicami projekta, Prevzem elektronskega gradiva v Mestni arhiv Budimpešte*);
- na sekciji za materialno varstvo so spregovorili o ustreznosti skladišč za arhivsko gradivo ter o poškodbah na arhivskem gradivu (teme referatov: *Podzemna skladišča s klimo ali brez nje. Izkušnje pri stroškovno učinkovitih ukrepih, Sledi leta 1956 na arhivskih dokumentih, poškodbe in rokovanje le-teh, Restavriranje napihljivega papirnatega globusa iz leta 1832, katerega avtor je bil J. W. Grimm, Ročno izdelan papir in vodni znaki iz papirnic v Transilvaniji (Erdély) in Podkarpatju*);
- na sekciji za izobraževanje in zgodovinsko znanost pa so predstavili študentska gibanja in odnos politike do le-teh v madžarski zgodovini (teme

referatov: *Oblikovanje študentskega gibanja in vključitev v politične nemire med letoma 1867 in 1900, Ideološki in politični boji v študentskih društvih 1900–1918, Upanja in razočaranja. Od elitnega do masovnega izobraževanja 1945–1955, Študentska gibanja, revolucija in življenje po revoluciji 1956–1957).*

Popoldne sta bili na programu dve strokovni ekskurziji; ena v Győr, druga v naselje Pannonhalma. Večina udeležencev je obiskala Pannonhalmo, ki je znana po največjem benediktinskem samostanu in opatiji. Samostan, v katerem je danes približno 50 menihov, je nastal že leta 996, od takrat dalje v samostanu deluje tudi šola, ki je tako tudi najstarejša izobraževalna ustanova na Madžarskem. Zahvaljujoč opatiji je postal kraj tudi znana turistična točka. Mogočna opatija stoji na hribu sv. Martina, od koder se razprostira čudovit razgled na okolico. Benediktinski red temelji na enakovrednem prepletanju molitve in dela, kar je lepo vidno tudi v Pannonhalmi. Menihi poleg molitve opravljajo ogromno raznovrstnega dela in so dnevno vključeni v življenje samega naselja. Poleg že prej omenjene šole (danes deška gimnazija) so v opatiji tudi bogata knjižnica, arhiv in muzej. Menihi se ukvarjajo še s pridelavo različnih vrst grozdja in gojenjem sivke ter drugih zelišč, iz katerih izdelujejo tudi najrazličnejše izdelke (vina, čokolade, kise, čaje, likerje, kekse, kopalne soli, mila, olja, kreme). Ukvarjajo se tudi z izdajanjem knjig, učbenikov, delovnih zvezkov in strokovne literature. Njihovo dejavnost in miselnost je lepo povzel trenutni opat Asztrik Várszegi: *»En samostan je mesto srečanja. Dotik neba in zemlje, srečanje Boga in človeka. Je prostor za stalni dialog, iz katerega vejejo duhovnost, človečnost in kultura. Vse to bi želeli obiskovalcem predstaviti, vendar ne samo pokazati, ampak doseči, da postanejo del tega.«*

Zadnji dan konference je bil na vrsti volilni občni zbor. Ker je predsedniku društva potekel mandat in tudi ni več zaposlen v arhivu, je moral zapustiti svoje mesto oz. niti ni mogel več ponovno kandidirati. Za novega predsednika sta se potegovala dva arhivista: dr. István Kenyeres, direktor Mestnega arhiva Budimpešte, in dr. Zoltán Ólmosi, višji svetovalec v Madžarskem nacionalnem in državnem arhivu v Budimpešti. Z več kot dvotretjinsko večino je zmagal dr. István Kenyeres. Izvoljena sta bila tudi podpredsednika društva ter člani izvršnega in nadzornega odbora. Sledila je še primopredaja poslov med bivšim in novim predsednikom. Zapuščina Árpáda Tyekvičska je po mnenju večine arhivistov dobra tako

v programskem kot finančnem smislu. Novega predsednika čakajo nove naloge in izzivi, predvsem si želi za zaposlene v arhivu več arhivskih strokovnih delavnic. Mnenja je, da društvo pri razvoju arhivistike in arhivistov na Madžarskem potrebuje novo, daljnosežno vizijo. Prvi rezultati bodo vidni že čez eno leto, na letni konferenci *Društva madžarskih arhivistov*, katere organizator bo znan enkrat v spomladanskih mesecih prihodnjega leta.

Gordana Šövegeš Lipovšek

86. nemško arhivsko zborovanje. Koblenz, 28. september–1. oktober 2016

Letošnje zborovanje združenja nemških arhivistov (*Verband deutscher Archivarinnen und Archivare*), tokrat že 86. po vrsti, je skupaj s strokovnim sejmom Arhivistika (*Fachmesse Archivistica*) potekalo med 28. 9. in 1. 10. 2016 v mestu Koblenz na severu dežele Porenje – Pfalška (*Rheinland-Pfalz*), in sicer v mestu, kjer imajo sedež kar trije arhivi: Nemški zvezni arhiv (*Das Bundesarchiv*), Glavni arhiv dežele Porenje – Pfalška (*Landeshauptarchiv Koblenz*) in Mestni arhiv Koblenz (*Stadtarchiv Koblenz*). Župan mesta Koblenz, prof. dr. Joachim Hofmann-Göttig, se je zato v pozdravnem nagovoru spraševal, zakaj je bilo potrebno toliko časa, da tudi Koblenz gosti arhivsko zborovanje, saj je edino mesto v Nemčiji s kar tremi pomembnimi arhivi. Nagovoril nas je tudi prof. dr. Konrad Wolf, deželni minister za znanost, nadaljnje izobraževanje in kulturo, v imenu tujih arhivskih društev pa je prisotne pozdravil mag. dr. Willibald Rosner, predsedujoči avstrijskega arhivskega društva.

Zborovanje je potekalo pod naslovom »Pristojni! – Arhivi v znanstveni družbi« (*Kompetent! – Archive in der Wissengesellschaft*) v dvorani ob reki Ren, poimenovani po dveh glavnih mestnih rekah Ren in Mosel (*Rhein-Mosel-Halle*). Organizacija zborovanja in sama predavanja so bila vzorna, kot se za nemško natančnost tudi spodobi. Vstop v dvorano je kljub napovedanim strogim varnostnim ukrepom pregledovanja prtljage in sumljivih pripomočkov mineval brez zastojev in ovir.

Organizatorji so delo organizirali po delavnicah, sekcijah, prvi in tretji dan zborovanja pa so pripravili tudi dve skupni plenarni zasedanji.

Najprej je potekala delavnica z naslovom »Delavnica za strokovne uslužbenke, pristojne za medije in informacijsko službo v arhivu« (*Workshop für Fachangestellte für Medien- und Informationsdienste im Archiv*). Tri predavateljice: Celina Höffgen (Hagen), Jasmin Kohnke (Solingen) in Lena Röhrborn (Mettmann) so prikazale različne poti, kako v arhive strokovno in interdisciplinarno pripeljati znanje, ga obogatiti in posredovati dalje.

Sledile so štiri izmed sedmih izobraževalnih delavnic, namenjene sicer le članom nemškega arhivskega društva, z naslovom: »Avtorske pravice v arhivski praksi« (*Das Urheberrecht in der Archivpraxis*), »Od vrednotenja do uporabe: arhiviranje digitalnih dokumentov v praksi« (*Von Bewertung bis Benutzung: Archivierung digitaler Unterlagen in der Praxis*), »Tradicionalni in sodobni stiki z javnostjo – Kako se lahko arhivi predstavijo ciljni publiki?« (*Traditionelle und moderne Öffentlichkeitsarbeit - Wie können sich Archive zielführend präsentieren?*) in »Računalniška orodja v arhivih« (*Computerwerkzeuge im Archiv*) – prvi del.

Pred uradnim odprtjem zborovanja sta sledili še dve delavnici. Prva je bila namenjena izobraževanju in opisu poklica (*Forum Ausbildung und Berufsbild*), drugo pa je pripravila delovna skupina za arhivsko pedagogiko in zgodovinsko izobraževanje (*Arbeitskreis Archivpädagogik und Historische Bildungsarbeit*) z